

Oponentský posudek
na diplomovou práci

Anastasiie Borkoun

***Hodnocení českých překladů románu Michaila Bulgakova
Mistr a Markétka***

Diplomová práce Anastasiie Borkoun (Borkunové) **Hodnocení českých překladů románu Michaila Bulgakova Mistr a Markétka** (244 s. + rozsáhlé přílohy na CD) je věnována jednomu z největších románů světové literatury 20. století Mistr a Markétka ruského spisovatele M. Bulgakova. Román je dobře znám i v českém kulturním prostředí; k jeho popularitě přispěly i poměrně četné dramaturgické a uvedení na českých jevištích.

Diplomantka se rozhodla zaměřit se na porovnání dvou českých překladů – A. Morávkové a L. Dvořáka.

Je třeba s potěšením konstatovat, že diplomantka na úvod své práce prostudovala dostupnou literárněvědnou literaturu věnovanou analyzovanému románu a provedla jeho lingvostylistickou analýzu; získala tak solidní, pevný základ pro svou další práci. Vzhledem k rozsahu románu se správně soustředila na analýzu řečových pásem pouze vybraných postav románu. Výsledky svého bádání shrnula v první kapitole.

Ve druhé rozsáhlé kapitole se věnuje porovnání českých překladů, zprvu analyzuje starší překlad A. Morávkové, potom přikročila k analýze překladu L. Dvořáka a v závěru oba překlady srovnává. Došla k závěru, že oba překladatelé pořídili adekvátní český překlad, A. Morávková upřednostnila v podstatě překlad doslovný, zatímco L. Dvořák zvolil postup volnějšího překladu. Diplomantka výše hodnotí překlad Dvořákov, i když s některými Dvořákovými řešeními nesouhlasí.

Zvláštní pozornost si zaslouží badatelská metoda, kterou diplomantka zvolila. K lingvostylistické analýze přistoupila prostřednictvím korpusové lingvistiky. Vytvoření korpusové verze originálu i obou překladů jí umožnilo prostudovat obrovské množství materiálu a analyzovat ho. Diplomantka prokázala, že korpusová lingvistika může být velmi cenná i při bádáních stylistických a literárněvědných.

Celkově je možno konstatovat, že předložená diplomová práce představuje velmi solidní pokus o první odbornou práci A. Bourkoun. Můžeme k ní mít jen několik dílčích výhrad. Na první pohled by se mohlo zdát, že autorka práci přetížila množstvím příkladů. Při podrobnějším prostudování práce však dojdeme k závěru, že příklady jsou velmi názorné a zajímavé a že jejich výběr je proveden velmi pečlivě. Bylo by však možno je uvádět například v elektronické příloze a jen některé z nich – ty nejtypičtější – zakomponovat do tištěného textu.

Diplomantka rovněž měla ve své práci vysvětlit užití některých lingvistických termínů – například jaký je podle ní rozdíl mezi termínem „hovorový“ a „hovorově nespisovný“ (a to při vědomí, že česká terminologie v oblasti stratifikace národního jazyka je neustálená a nejednotná). Co diplomantka rozumí termínem „parcelovaná věta“ (*Řečové pásmo Korovjeva obsahuje velké množství jednoduchých, popř. parcelovaných vět, a to je v překladu zcela dodrženo.* – s. 102)?

Bylo by též užitečné, kdyby diplomantka uvedla, které vydání Bulgakovova románu posloužilo jako základ pro pořízení obou překladů a kdyby rovněž provedla alespoň sondy do textologického srovnání těchto vydání s ruským originálem užitým v diplomové práci.

S některými dílčími závěry diplomantky je možno polemizovat, například: a) v čem je stavba věty *Měli by ho čapnout, nemyslíte?* nečeská – s. 126; b) v čem A. Borkoun spatřuje nespisovnost výrazu *takovéhle fámy* – s. 188; c) na s. 200 je uveden příklad na „zachování hovorových nespisovných výrazů“ v překladu, a sice *Здорово, дпызу!* – *Nazdar, chlapci!* – v čem je český výraz hovorově nespisovný; d) jaký je stylový posun ve výrazech *хитон* – *chitón* – s. 221; e) jaký stylový posun vidí diplomantka v překladu věty *...кот возвел глаза к небу...* -- *... kocour obrátil oči v sloup...* – s. 221?

Diplomová práce je psána kultivovaným českým jazykem plně respektujícím zásady odborného stylu a pravidla českého pravopisu. Jazyková kompetence diplomantky je zcela suverénní. Přesto však na ojedinělých místech najdeme drobné chyby, například na s. 24 *... uvedené příklady potvrzují naši domněnku...*, na s. 49 *... v epilogu po uplynutí několika vět...*, na s. 109 *... důraz pádá na slovo „mě“...*, na s. 236 *... kámenem úrazu....* Jde nepochybně pouze o překlepy. Pravopisné nebo stylistické

chyby nejdeme v textu jen zcela výjimečně: na s. 106 ... *pátý prokurátor Judeje je postavou, která se objevuje na několika rovinách románu...*, na s. 188 ... *citoslovce zůstávají v překladu převážně zachovány*. Tyto drobné výtky ale nijak nesnižují celkovou jazykovou úroveň předložené diplomové práce.

Anastasiia Bourkoun bezpečně prokázala, že si osvojila zásady odborné práce a také nesporný lingvistický talent. Bylo by dobře, kdyby ho i nadále rozvíjela.

Závěrem je nutno konstatovat, že diplomantka předložila k obhajobě diplomovou práci, která splňuje všechna kritéria, jež Univerzita Karlova stanovila pro diplomové práce svých absolventů.

Proto tuto diplomovou práci rád doporučuji k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit jako výbornou.

V Praze dne 6. ledna 2008

PhDr. Jiří Hasil
Ústav bohemistických studií